wälja et jookse. Ka woib wina sojaks tehha, sellega willast riet märjaks kasta, misga ihho höerutakse, isseärranis süddame hauko.

5) Puhhu hinge haige suhhu ehk ommast sunst, ehk läbbi pilli roo ehk hölle körre; agga sedda tehhes hoia ni kauaks tenuma ninna söörmed kinni.

6) Pea temma ninna alla salmiaki piritust, ehk kui sedda ep olle, höerutud mäe-roigast ehk katki leigatud sibbolat ja kuttista sullega temma kele pärra.

7) Wötta soja wet ja walla kaks lussika täit wina ehk wähhe salmiaki piritust hulka ja aja sedda härja poiest temma pärra solest sisse, — mis ka nimmetakse: klistiri pannema.

8) Wiis, kus tundi pead sa temma ihho höeruma ja ikka üllewal antud öppetust möda teggema, ja kui temma siis hakkab wähhe hawalt ellusse pöörma ja köhhima, siis walla temma suhhu monni tibba soja te-wet, ehk kui sedda ep olle, monni tibba soja wet, kuhhu hulka wallatud wähhe wina ehk Howmani tilgad, kui neid on, ja hoia tedda sojalt. Agga kui tunned et unni kippub temmale peäle, siis jätta tedda rahhule, sest unni kaswatab temma rammo.

II. Kuida neid aidata, kes külmast on woetud.

1) Wi nisuggune külma kambri ehk aita, agga mitte soja tuppa, egga koggoniste mitte kötud ahjo liggi.

2) Leika ellaste temma rided löhki, ja wötta neid temma ümbert ärra, ja panne siis lund ehk katki murtud öhhukest jeäd üllenültsa temma ihho alla ja peäle, nenda et agga su ja ninna jäwad kinni katmatta. Kui polle lund egga jeäd, siis panne tedda sure künna sisse nenda et pea jääb wähhe körgemale, ja walla ni külma wet, kui agga sada, temma peäle, kunni hopis we sees on, et ükönes su ja ninna jäwad wälja.

3) Kui lummi ehk jeä temma ihho peäl hakkab sullama, ehk ihho nahk we sees hakkab punnaseks löma, siis wötta tedda weest, lummest ehk jeäst wälja, panne tedda külma asseme peäle ja ikka sessammas külmas hones höeru tedda külma wette kastetud ridega; kui nüüd liikmed hakkawad pehmeks sama, kuiwata ihho linnaga ja höeru tedda wähhe sojendetud willase ridega.

4) Puhhu siis hinge temma suhhu; wötta wet ja öli ja aja sedda temma pärra solest sisse; kasta merre-käsna külme wette ehk wina, ja siis